

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Програма та навчально-методичні матеріали
для бакалаврів 3 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво»
Освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво музично-
драматичного театру»

Харків, 2025

УДК 792.5.028(073)

М14

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 10 від 30.12.2025 р.)

Рецензент:

Мізяк Віталій Дмитрович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач, завідувач кафедри майстерності актора

Укладачі:

Борис І.О., заслужений діяч мистецтв України, професор
Февральова С.В., викладач кафедри майстерності актора

Майстерність актора : програма та навч.-метод. матеріали для здобувачів **М14** вищої освіти 3 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво», освітня програма «Акторське мистецтво музично-драматичного театру» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т сценічного мистецтво, Каф. майстерності актора ; [уклад.: І. О. Борис, С. В. Февральова]. Харків : ХДАК, 2025. 21 с.

УДК 792.5.028(073)

© Харківська державна академія культури,
2025

© Борис І. О., 2025

© Февральова С. В., 2025

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ	3
АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	9
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	12
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	13
САМОСТІЙНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НЕЇ.....	13
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НИХ.....	15
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ.....	17
ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	18
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	20

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Майстерність актора
2	Викладач	Фєвральова Світлана Вячеславівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	svitlana_fievralova@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	3
6	Семестр	5, 6
7	Лекції (год.)	
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	101
9	Самостійна робота (год.)	165
10	Індивідуальна робота (год.)	64
11	Кількість кредитів	11
12	Загальна кількість годин	330
13	Види поточного контролю	Перевірка теоретичних знань, перевірка практичних знань, перегляд практичних показів
14	Вид підсумкового контролю	іспит

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Майстерність актора» покликана допомогти студентам оволодіти основними елементами майстерності актора у створенні художнього образу, надати базові знання в роботі актора в українській та західній класичній драматургії.

2.2. Пререквізити та пост реквізити дисципліни

«Майстерність актора» – обов’язкова навчальна дисципліна, яка є головною частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво музично-драматичного театру».

2.3. Мета вивчення дисципліни – ідейна і професійна підготовка майбутнього актора музично-драматичного театру, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для вирішення широкого кола проблем з виховання професійних акторів для музично-драматичних театрів.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями теорії акторського мистецтва;
- продовження роботи студентом над собою і перші спроби зрозуміти, осмислити і самому здійснити проникнення у внутрішній світ іншої людини;
- оволодіти навичками акторської техніки;
- сформувати досвід творчої діяльності в музично-драматичного театру.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- Здатність працювати в команді.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Професійні компетентності:

- Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва
- Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
- Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.
- Здатність до публічної репрезентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- Здатність до оперування специфічною системою виразальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.
- Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.
- Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

У студентів мають бути сформовані наступні фахові компетентності:

- Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.
- Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

- Генерувати та концептуалізувати художню ідею ролі й театральної вистави в цілому.
- Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.
- Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.
- Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби в процесі роботи над роллю при реалізації сценічного твору (проекту).
- Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.
- Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.
- Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, кіно, літератури, образотворчого мистецтва, музики; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.
- Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.
- Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.
- Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.
- Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.
- Знати основні закони психології акторської майстерності.
- Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над удосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- поєднувати мову або вокал у русі;
- вміння працювати в різних жанрах драматургії;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театрального мистецтва;
- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розробляти інноваційні технології в аспекті акторської діяльності, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;
- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів.

Комунікація.

- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;

- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійного знання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самотійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії майстерності актора та професійною термінологією.
- оволодіти знаннями теорії акторського музично-драматичного мистецтва;
- оволодіти навичками акторської музично-драматичної техніки;
- сформувати досвід творчої діяльності в музично-драматичному театрі.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також

мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку невиконання усіх зазначених завдань, до екзамену здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході контрольних робіт, на іспиті. **Норми академічної етики:** дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДІСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього о	у тому числі				
л		пр	ла б	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7
5 семестр						
Тема 1. Підготовчий період у роботі студентів над дипломною виставою. Знайомство з п'єсою. Читка п'єси режисером (педагогом).	17		10		2	5
Тема 2. Аналіз п'єси, часу, місця дійства, епохи дійства. Визначення зверхзадачи, теми вистави.	38		10		5	23
Тема 3. Обговорення і аналіз характерів образів, мотивів їх вчинків, зовнішніх характеристик персонажів.	37		10		5	22
Тема 4. Задум режисера (педагога), визначення зовнішнього образу вистави у контексті сучасностей. Обговорення основних сценографічних композицій майбутньої вистави.	23		10		3	10
Тема 5. Робота над роллю, другий план. Внутрішній монолог. Кінострічка бачення в побудові внутрішнього монологу. Сфера	45		10		10	25

свідомості персонажу. Темп і ритм дійства.						
Тема 6. Сфера почуттів персонажу. Емоції і рефлексії, спосіб існування актора у виставі.	20		10		5	5
Разом за 1 семестр	180		60		30	90
6 семестр						
Тема 7. Читка та обговорення дій п'єси	11		4		3	4
Тема 8. Аналіз подій 2 та 3 дії, визначення наскрізної дії.	40		10		8	22
Тема 9. Поява нових персонажів. Обговорення характерів, біографій, сфери свідомості, області почуттів героїв.	17		6		2	9
Тема 10. Розбір по ролям, цілям, шматкам і задачам образів 2 та 3 дії.	48		10		12	26
Тема 11. Мізансценування, планування картин в репетиційних вигородках.	20		7		5	8
Тема 12. Робота з масовкою, характери, мізансцени.	14		4		4	6
Разом за 2 семестр	150		31		34	75
Усього за рік	330		101		64	165

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-й семестр		
1	Підготовчий період у роботі студентів над дипломною виставою. Знайомство з п'єсою. Читка п'єси режисером (педагогом). <i>Мета:</i> ознайомитись з п'єсою, автором. <i>Завдання:</i> 1). Дослідити життєвий та творчий шлях автора в контексті певного історичного періоду. 2). Розкрити світогляд автора. 3). Визначити ідею, актуальність.	10
2	Аналіз п'єси, часу, місця дійства, епохи дійства. Визначення зверхзадачи, теми вистави. <i>Мета:</i> вміти аналізувати драматургічний матеріал для майбутнього сценічного втілення. <i>Завдання:</i>	10

	<p>1). Розкрити головний конфлікт. 2). Визначити надзавдання і наскрізну дію. 3). Зробити дієвий аналіз п'єси.</p>	
3	<p>Обговорення і аналіз характерів образів, мотивів їх вчинків, зовнішніх характеристик персонажів. <i>Мета:</i> навчитися втілювати сценічний образ в різних історичних епохах, жанрах, стилях класичної драматургії. <i>Завдання:</i> 1). Дослідити біографію персонажу. 2). Розкрити світогляд персонажу. 3). Встановити спосіб мислення персонажу. 4). Створити характер майбутнього сценічного образу. 5). Знайти характерні риси персонажу і відтворити їх в своїй поведінці.</p>	10
4	<p>Задум режисера (педагога), визначення зовнішнього образу вистави у контексті сучасностей. Обговорення основних сценографічних композицій майбутнього вистави. <i>Мета:</i> створити просторове і художнє рішення майбутньої вистави. <i>Завдання:</i> 1). Дослідити стиль, жанр, час написання драматургічного твору. 2). Створити художнє рішення майбутньої постанови. 3). На сценічному майданчику побудувати у вигорodkaх майбутнє рішення сценічного уривку. 4). Підбір костюмів, реквізиту, гриму відповідно до потреб і задач постанови. 5). Поєднати під час репетиції всі компоненти сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.</p>	10
5	<p>Робота над роллю, другий план. Внутрішній монолог. Кінострічка бачення в побудові внутрішнього монологу. Сфера свідомості персонажу. Темп і ритм дійства. <i>Мета:</i> навчитися розкривати світогляд персонажу шляхом оволодіння внутрішнім монологом. <i>Завдання:</i> 1). Вміти промовляти в голос думки свого персонажу, які виникають під час спілкування з партнером. 2). Під час роботи над сценічним образом закріпити</p>	10

	думки персонажу в своїй свідомості. 3). Освоїти спосіб мислення і послідовність дії свого героя. 4). Імпровізаційно промовляти в голос весь хід думок свого персонажу. 5). Засвоїти безперервний внутрішній монолог сценічного образу.	
6	Сфера почуттів персонажу. Емоції і рефлексії, спосіб існування акора у виставі. <i>Мета:</i> навчитися втілювати сценічний образ в різних історичних епохах, жанрах, стилях класичної драматургії. <i>Завдання:</i> 1). Дослідити біографію персонажу. 2). Розкрити світогляд персонажу. 3). Встановити спосіб мислення персонажу. 4). Створити характер майбутнього сценічного образу. 5). Знайти характерні риси персонажу і відтворити їх в своїй поведінці.	10
2-й семестр		
7	Читка та обговорення дій п'єси. <i>Мета:</i> розподіл ролей з урахуванням індивідуальних особливостей кожного студента. <i>Завдання:</i> 1). Читка літературно-художніх джерел. 2). Обговорення дій п'єси.	4
8	Аналіз подій 2 та 3 дії, визначення наскрізної дії. <i>Мета:</i> вміти аналізувати драматургічний матеріал для майбутнього сценічного втілення. <i>Завдання:</i> 1). Розкрити головний конфлікт. 2). Визначити надзавдання і наскрізну дію. 3). Зробити дієвий аналіз 2 та 3 дії. 4). Визначити відправну подію 2 та 3 дії. 5). Відокремити головну проблему персонажу.	10
9	Поява нових персонажів. Обговорення характерів, біографій, сфери свідомості, області почуттів героїв. <i>Мета:</i> опанувати застільним періодом як методом роботи актора при створенні сценічного образу в світовій класичній драматургії.	6

	<p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1). Дослідити біографію нових персонажів. 2). Розкрити світогляд нових персонажів 3). Встановити спосіб мислення персонажів. 4). Створити характер майбутнього сценічного образу. 5). Знайти характерні риси персонажу і відтворити їх в своїй поведінці. 	
10	<p>Розбір по ролям, цілям, шматкам і задачам образів 2 та 3 дії.</p> <p><i>Мета:</i> оволодіти методом роботи по шматкам і задачам.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1). Визначення цілей всіх персонажів. 2). Формування образу. 3). Прослідити значення уяви та фантазії під час створення сценічного образу. 4). Створити лінію поведінки зовнішнього і внутрішнього життя персонажу (дійова лінія). 5). Опанувати процес втілення сценічного образу. 	10
11	<p>Мізансценування, планування картин в репетиційних вигородках.</p> <p><i>Мета:</i> оволодіти мізансценою як пошуком таких рухів, таких поз, які найкраще відповідали б просторовому запису ролі.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1). Вміти через зовнішні фізичні взаємовідносини діючих осіб виражати їх внутрішні (психологічні) стосунки та дії. 2). Оволодіти мізансценою як вираженням наскрізної дії і надзавдання актора. 3). Опанувати мізансцену як пластичну форму вираження у просторі і часі внутрішньої суті завершеного уривку сценічної дії. 	7
12	<p>Робота з масовкою, характери, мізансцени.</p> <p><i>Мета:</i> відтворення дипломної вистави.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1). Вміти розташовуватися на сцені в певному поєднанні з навколишнім речовим середовищем (декорації, реквізит тощо), в ті чи інші моменти вистави. 2). Засвоїти мізансцену як сценічне життя людського тіла. 	4

	3). Прогони вистави.	
		Усього за рік 101

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних завдань – не тільки розвиток майстерності кожного студента, а й виховання, в першу чергу, актора-громадянина з високим рівнем моральності і культури поведінки, засобами свого мистецтва.

Вирішити це завдання можливо за допомогою опанування всього курсу даної дисципліни (теорія, практика, самостійна та індивідуальна робота), закріпивши знання за допомогою сценічного показу.

Робота над складними психофізичним завданням із використанням словесної дії та допоміжних засобів виразності.

Виконання практичного завдання відбувається в такій послідовності:

- навчитися вибудовувати лінію поведінки ролі за текстом п'єси;
- виховати у студента здатність виконувати захоплено та цілеспрямовано будь-яку, навіть зовсім просту сценічну дію;
- привити студенту почуття відповідальності за кожен виконаний ним рух;
- підтримувати емоційний тонус на високому рівні протягом всього навчального періоду.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-й семестр		
1	Читка переліку запропонованих драматургічних творів	5
2	Ознайомлення зі світоглядом автора	23
3	Проблема та світогляд персонажу	22
4	Аналіз подійного ряду ролі	10
5	Пластичні та словесні особливості персонажу	25
6	Перевтілення в акторській професії	5
	Разом	90
2-й семестр		
7	Читка переліку класичних драматичних творів	4
8	Світогляд автора, епоха, стиль, жанр	22

9	Актуальність та проблематика драматургічного твору	9
10	Робота над словом, характером, характерністю	26
11	Внутрішні монологи та сценічні імпровізації	8
12	Створення сценічного персонажу класичної драматургії	6
Разом		75
Усього за рік		165

7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Робота над сценічним образом дуже складна та кропітка. Вона потребує постійного тренування, здобутих навичок та умінь. Особливу увагу при самостійній роботі студенти повинні приділяти відпрацюванню рекомендацій, порад, виправлінню зауважень викладача, засвоєнню пройденого матеріалу на практичних індивідуальних заняттях, а також умінню користуватися списком рекомендованої літератури в навчальних програмах, а також рекомендаціями викладача, що дає можливість економити час.

Робота з іншими дисциплінами “Вокал”, "Сценічна мова", "Комплексна система пластичного виховання актора", .

Робота з Інтернетом, пошук та відбір матеріалу з використання ресурсів Інтернет прискорює та збільшує обсяг необхідного матеріалу, але разом з цим дає багато допоміжної інформації.

Робота з контрольними питаннями – самоперевірка та об'єктивна оцінка студентом своєї підготовки по минулої тематики та визначення готовності до вивчення майбутніх матеріалів.

8. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1-й семестр		
1	Робота над сценічним образом	30
2-й семестр		
2	Створення сценічного образу	34
Усього за рік		64

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студентів може включати в себе: участь у роботі студентського наукового гуртка з театру та кіно; студентських конференціях, конкурсах, написання сценаріїв та їх постановки; практичні роботи у театрі, на телебаченні та кіно; участь у виставах, кінозйомках, на телебаченні та інші форми роботи.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами і попереднім узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює викладач, який закріплюється кафедрою за студентською навчальною групою.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Передбачені рубіжні етапи контролю у формі:

- усне опитування;
- практичні завдання;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

11. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

- Особливості українського театру.
- Актор як митець.
- Види аналізу тексту драматургічного твору.
- Засоби визволення м'язів актора, застосованих у тренінгу.
- Сценічне мистецтво: виразні засоби.
- Поняття органічна дія у театральному мистецтві.
- Специфіка розвитку у актора сприйняття та уяви.
- Увага, як головна якість актора.
- Поняття віри та сценічної наївності у театральному мистецтві.
- Простір та час у виставі.
- Вправи та етюди у процесі навчання актора.
- Драматургія як основа вистави – історія розвитку драматургії.
- Процес освоєння актором категорії правди, логіки та послідовності.
- Проблеми репетиційного процесу.
- Вибір драматургічних уривків для постановки.
- Застольний період роботи актора.

- Пошук художнього образу.
- Мізансценування.
- Види репетицій.

12. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю у формі усного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Студент повинен вільно орієнтуватися в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; знати методiku роботи при створенні сценічного образу, в уривках сучасної та класичної драматургії, вміти професійно аналізувати літературно-художні джерела, визначати головну проблему персонажу, вибудувувати дієву лінію ролі, володіти внутрішнім монологом, мати здатність до імпровізації, створювати характер персонажу.

13. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практичний метод; проблемний (проблемно-пошуковий) метод; вербальний метод; наочний метод; інтерактивні методи («мозковий штурм», діалог Сократа, майстер-класи, метод проєктів).

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань (акторські тренінги, створення акторських етюдів, інсценівок); створення та втілення сценічного образу у виставах; виконання індивідуальних завдань (формування сценічних образів); виконання самостійної роботи (відпрацювання необхідних елементів майстерності актора в процесі створення сценічного образу).

Форми підсумкового контролю: екзамен (усна відповідь на екзаменаційний білет з трьох питань з попередньою підготовкою та захист акторської роботи, вистави).

14. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала нарахувань балів за основні форми навчальної діяльності:
відвідування заняття (пара) — 1 бал
опитування — 5 балів

практичні завдання - 5 балів
 контрольні заняття –10 балів
 підсумковий контроль (практичний показ, екзамен) – 50 балів

1 семестр

Розділ 1, 2, 3										Екзамен	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	50	100
2	3	3	5	5	5	5	5	5	6	6		

2 семестр

Розділ 4							Екзамен	Сума
T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	50	100
7	7	7	7	7	7	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Робочі програми	1-10
2	Силабус	1-10
3	Презентації	1-10
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-10

5	Вигородки, елементи костюмів, реквізитів	3-5, 7-10
6	Фізична присутність партнерів (групові заняття)	1-10

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова

1. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
3. Бобошко Ю. М. Сьогодення українського театру / Ю. М. Бобошко – К.: Знання, 1971. – 45 с.
4. Борис, Ігор. Таїнство творіння актора та режисера [Текст] : науково-дослідницька монографія / Ігор Борис. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
5. Брокетт О. Г. Історія театру : [посібник]. – Львів : Літопис, 2014
6. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. – Львів, 2005.
7. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
8. Гротовский Е. Театр. Ритуал. Перфомер. / Е. Гротовский. – Львів: Факел, 1999. – 185 с.
9. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
10. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів : навч. посібник. – К. : КДІТМ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2001
11. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
12. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя : монографія. Київ : Либідь, 1999. 208 с.
13. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
14. Мерлин Б. Актерское майстерство : теория и практика – Х.: Гуманитар. центр, 2017
15. Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
16. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.
17. уклад. І. О. Борис. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS): навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни "Майстерність актора" для студ. 1-4 курсів спец. "Актор драм.

театру та кіно". Х. : ХДАК, 2012

Допоміжна

1. Айзенштадт В. Харьков театральний: статьи, рецензии, заметки 50-х–60-х годов. – Х., 1996
2. Гринишина М. Театральна культура рубежу XIX–XX століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
3. Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
4. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок XIX – початок XX ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.
5. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000. 160 с.
6. Миленка Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
7. Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
8. Проскураков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001
9. Український театр XX століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>

НАВЧАЛЬНЕ ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Навчально-методичні матеріали для бакалаврів 3 курсу
спец. 026 «Сценічне мистецтво»
Освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво музично-
драматичного театру»

Укладачі:

Борис І.О.,

заслужений діяч мистецтв України, професор

Фєвральова С.В.,

викладач кафедри майстерності актора

Друкується в авторській редакції

Адреса видавця:

ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education